

Sygn. akt III AUa 26/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska (spr.)

del. SSO Anna Rodak

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 września 2015 r. w Ł.

sprawy **Biuro Ochrony i Usług (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

przy udziale zainteresowanych W. S., M. B., M. M. (1)

o składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji Biuro Ochrony i Usług (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 17 października 2014 r. sygn. akt VIII U 259/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 26/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla W. S. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na kwoty:

- za styczeń 2011 r. – 1.060,50 zł;

- za luty 2011 r. – 989,- zł;

- za marzec 2011 r. – 1.208,- zł;

- za kwiecień 2011 r. – 1.137,50 zł;

- za maj 2011 r. – 1.208,- zł;

- za czerwiec 2011 r. – 1.060,50 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że podczas kontroli ustalono, iż płatnik składek nie zgłosił W. S. do ubezpieczenia zdrowotnego. Organ rentowy wystąpił do (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) z wnioskiem o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu zainteresowanego z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz płatnika. Prawomocną decyzją Dyrektor Narodowego Funduszu Zdrowia Oddziału Wojewódzkiego w Ł. stwierdził, że strona zainteresowana podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zawartych umów zlecenia. W związku z tym płatnik jest zobowiązany do rozliczenia składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru wskazanych w decyzji a stopa procentowa składek wynosi 9%.

Decyzją z 2 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla M. B. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. za maj i czerwiec 2011r. na kwoty po 336zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że podczas kontroli ustalono, iż płatnik składek nie zgłosił M. B. do ubezpieczenia zdrowotnego. Organ rentowy wystąpił do (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) z wnioskiem o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu zainteresowanego z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz płatnika. Prawomocną decyzją Dyrektor Narodowego Funduszu Zdrowia Oddziału Wojewódzkiego w Ł. stwierdził, że strona zainteresowana podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zawartych umów zlecenia. W związku z tym płatnik jest zobowiązany do rozliczenia składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru wskazanych w decyzji, a stopa procentowa składek wynosi 9%.

Decyzją z 2 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla M. M. (1) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na kwoty:

- za styczeń 2011 r. – 645,- zł;
- za luty 2011 r. – 498,- zł;
- za marzec 2011 r. – 666,- zł;
- za kwiecień 2011 r. – 1.030,- zł;
- za maj 2011 r. – 617,- zł;
- za czerwiec 2011 r. – 582,- zł;

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że podczas kontroli ustalono, iż płatnik składek nie zgłosił M. M. (1) do ubezpieczenia zdrowotnego. Organ rentowy wystąpił do (...) Oddziału Wojewódzkiego (...)

z wnioskiem o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu zainteresowanego z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz płatnika. Prawomocną decyzją Dyrektor Narodowego Funduszu Zdrowia Oddziału Wojewódzkiego w Ł. stwierdził, że strona zainteresowana podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zawartych umów zlecenia. W związku z tym płatnik jest zobowiązany do rozliczenia składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru wskazanych w decyzji, a stopa procentowa składek wynosi 9%.

Odwołania od powyższych decyzji złożył płatnik składek wskazując, że wolą obu stron było zawarcie umowy o dzieło, która nie podlega obowiązkowi naliczania i odprowadzania składki na ubezpieczenie zdrowotne, a jedynie zaliczki na podatek dochodowy.

Zainteresowany M. M. (2) oświadczył, iż nie jest w stanie zająć stanowiska w sprawie, pozostali zainteresowani: W. S. i M. B. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Zaskarżonym wyrokiem z 17 października 2014r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania i zasądził od płatnika składek na rzecz organu rentowego kwotę 180zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, że W. S. zawarł z płatnikiem (...) spółką z o.o. w (...) umów o tej samej treści, określonych jako umowy o dzieło, na okresy: od 2 do 30 stycznia 2011 r., od 2 do 28 lutego 2011r., od 1 do 31 marca 2011 r., od 2 do 30 kwietnia 2011 r., od 2 do 29 maja 2011 r. i od 1 do 29 czerwca 2011 r. Ich przedmiotem było: ewidencjonowanie ruchu pojazdów osobowych i towarowych, ruchu osobowego, wydawanie identyfikatorów, wydawanie przepustek, usługi porządkowe, kontrola przepustek wejścia i wyjścia w godzinach pracy pracowników etatowych. Wykonawca zobowiązał się do osobistego wykonania dzieła według swojej najlepszej wiedzy fachowej.

Na podstawie powyższych umów wynagrodzenie zainteresowanego W. S. wyniosło:

- za styczeń 2011 r. – 1.060,50 zł;

- za luty 2011 r. – 989,- zł;

- za marzec 2011 r. – 1.208,- zł;

- za kwiecień 2011 r. – 1.137,50 zł;

- za maj 2011 r. – 1.208,- zł;

- za czerwiec 2011 r. – 1.060,50 zł;

M. B. zawarł z płatnikiem (...) spółką z o.o. w Ł. dwie umowy o tej samej treści, określone jako umowy o dzieło, na okres: od 19 do 31 maja 2011 r. i od 3 do 30 czerwca 2011 r. Ich przedmiotem było: ewidencjonowanie ruchu pojazdów osobowych i towarowych, ruchu osobowego, wydawanie identyfikatorów, wydawanie przepustek, usługi porządkowe, kontrola przepustek wejścia i wyjścia w godzinach pracy pracowników etatowych. Wykonawca zobowiązał się do osobistego wykonania dzieła według swojej najlepszej wiedzy fachowej.

Na podstawie powyższych umów wynagrodzenie zainteresowanego M. B. wyniosło za maj i czerwiec 2011 r. kwoty po 336,- zł.

W czasie, na który zawarte były te umowy, zainteresowany pozostawał w stosunku pracy.

Zainteresowany M. M. (1) zawarł z płatnikiem (...) spółką z o.o. w (...) umów o tej samej treści, określonych jako umowy o dzieło, na okresy: od 1 do 31 stycznia 2011 r., od 5 do 28 lutego 2011 r., od 2 do 29 marca 2011 r., od 1 do 28 kwietnia 2011 r., od 1 do 31 maja 2011 r. i od 3 do 30 czerwca 2011 r. Ich przedmiotem było: ewidencjonowanie ruchu pojazdów osobowych i towarowych, ruchu osobowego, wydawanie identyfikatorów, wydawanie przepustek, usługi porządkowe, kontrola przepustek wejścia i wyjścia w godzinach pracy pracowników etatowych. Wykonawca zobowiązał się do osobistego wykonania dzieła według swojej najlepszej wiedzy fachowej.

Na podstawie powyższych umów wynagrodzenie M. M. (1) wyniosło:

- za styczeń 2011 r. – 645,- zł;

- za luty 2011 r. – 498,- zł;

- za marzec 2011 r. – 666,- zł;

- za kwiecień 2011 r. – 1.030,- zł;

- za maj 2011 r. – 617,- zł;

- za czerwiec 2011 r. - 582,- zł;

Zainteresowani wykonywali czynności wynikające z kwestionowanych umów.

W okresie od 1 do 21 lutego 2012 r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u płatnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w zakresie m.in. prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. W wyniku kontroli ustalono, że płatnik zawierał umowy nazwane zarówno umowami o dzieło jak i umowami zlecenia, których przedmiot był określony jednolicie. Przedmiot umów o dzieło w istocie nie odpowiadał ustawowej definicji tej umowy, a raczej umowy nienazwanej – o świadczenie usług. Osoby zatrudnione nie posiadały innych tytułów ubezpieczenia a zatem powinny podlegać ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu w związku z zawartymi z płatnikiem umowami.

W związku z tym organ rentowy wystąpił do (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) z wnioskiem o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu przez osoby zatrudnione u płatnika składek w oparciu o zakwestionowane umowy cywilno-prawne i decyzjami z 16 sierpnia 2013 r. Narodowy Fundusz Zdrowia (...) Oddział Wojewódzki w Ł. stwierdził, iż zainteresowani podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego w spornych okresach z tytułu zawartych umów zlecenia. W uzasadnieniu NFZ wskazał, że w okresach objętych decyzjami zainteresowani, wbrew treści umów zawartych z (...) (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., a nazwanych umowami o dzieło, wykonywali czynności wskazujące, iż strony łączyły umowy zlecenia (o świadczenie usług). Umowy te rodzą obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Decyzje te nie zostały zaskarżone przez żadną ze stron i są prawomocne.

Spółka nie odwołała się od tych decyzji bowiem zaskarżenie analogicznych decyzji nie dało pozytywnego rezultatu.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd I instancji odmówił wiary zeznaniom zainteresowanego M. B. w zakresie w jakim twierdził, iż z płatnikiem składek miał zawartą tylko jedną umowę o dzieło, gdyż materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż były dwie takie umowy.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołania jako niezasadne podlegają oddaleniu.

Przywołując treść art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 13 października 1998 r. Sąd wskazał, że osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Sąd stwierdził, że zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Stosownie do art. 36 ust. 1 powyższej ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przesyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Natomiast na mocy art. 74 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2012 r.) do ubezpieczenia zdrowotnego osób objętych

ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników oraz wymienionych w art. 75 i 76 stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zasad, trybu i terminu zgłaszania do ubezpieczenia społecznego lub do ubezpieczenia społecznego rolników, z zastrzeżeniem art. 77 i 86 ust. 6.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 cytowanej ustawy do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.(...)

5. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

6. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na podstawie art. 79 ust. 1 składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9 % podstawy wymiaru składki, z zastrzeżeniem art. 82 i 242.

2. Składka jest miesięczna i niepodzielna.

Na mocy art. 85 ust. 4 za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług oraz za osobę z nią współpracującą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza zamawiający, z zastrzeżeniem art. 86 ust. 1 pkt 13a.

Na podstawie art. 109 ust. 1 Dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń.

2. Do spraw, o których mowa w ust. 1, nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych.

Sąd podkreślił, że obowiązujące uregulowania prawne przewidują podział kompetencji w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego pomiędzy dwa organy: Narodowy Fundusz Zdrowia, do którego należą kwestie ustalania podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ustala i pobiera składki od tego ubezpieczenia. Od decyzji każdego z tych podmiotów przewidziane jest odwołanie w innym trybie i do innego organu. W przypadku decyzji o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu zgodnie z art. 109 ust. 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych odwołanie wnosi się do Prezesa Funduszu w terminie 7 dni od dnia jej otrzymania. Natomiast odwołanie od decyzji ZUS wnosi się na ogólnych zasadach do sądu okręgowego.

Oznacza to, że zarówno ZUS, jak i w konsekwencji sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego związane są podstawą podlegania ubezpieczeniu ustaloną w decyzji NFZ. Sąd zajmuje się zatem jedynie oceną zgodności decyzji ZUS z podstawą ustaloną w decyzji NFZ oraz prawidłowością naliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd podzielił przy tym stanowisko wyrażone w orzecznictwie sądów apelacyjnych oraz NSA, iż w postępowaniu toczącym się z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalającej wysokość zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne będącej następstwem prawomocnej decyzji dyrektora oddziału wojewódzkiego (...) stwierdzającej objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, ubezpieczony nie może już kwestionować samego faktu podlegania temu ubezpieczeniu. Sąd I instancji podkreślił, że w sprawie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu zainteresowanych wydane zostały prawomocne decyzje przez dyrektora wojewódzkiego oddziału NFZ. W oparciu o te decyzje ZUS zobowiązany był wydać decyzje określające wysokość podstawy wymiaru składek na

ubezpieczenie zdrowotne. Podstawy wymiaru składek określone zostały w oparciu o cytowane przepisy na podstawie uzyskanych w spornych okresach wynagrodzeń.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołania.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. ustalając ich wysokość na podstawie § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu/

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył płatnik składek, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1/ art. 2 Konstytucji RP, stanowiącego zasadę demokratycznego państwa prawnego poprzez naruszenie zasady zaufania obywatela do państwa i stanowiącego przez nie prawa,

2/ art. 353¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, że zasada swobody zawierania umów miała w niniejszej sprawie ograniczone zastosowanie,

3/ art. 734 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w konsekwencji błędnego uznania, iż zawierane przez Biuro Ochrony i Usług (...) Sp. z o.o. umowy miały charakter umów zlecenia, nie umów o dzieło, a tym samym niezastosowanie art. 627 k.c.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania w całości oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm przepisanych.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji RP skarżący podniósł, że standardy państwa demokratycznego, prawnego i sprawiedliwego nakładają na państwo obowiązek podejmowania działań w duchu lojalności wobec obywateli, z poszanowaniem praw słusznie nabytych oraz ekspektatyw maksymalnie ukształtowanych. Zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i do prawa, określana także jako zasada lojalności państwa do obywatela, wyraża się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela, aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny (K 27/00). Przewidywalność działań państwa gwarantuje zaufanie do ustawodawcy i do stanowionego przez niego prawa. Skarżący podniósł, że działania kontrolne podejmowane przez ZUS, mające charakter masowy, niewątpliwie stoją w sprzeczności z zasadą zaufania obywateli do państwa a opierają się na kwestionowaniu wieloletniej praktyki przedsiębiorców, polegającej na zatrudnianiu osób na podstawie umów o dzieło. I to mimo, że nie zmieniły się przepisy, a wcześniej sam ZUS wielokrotnie zatwierdzał takie kontrakty. Zdaniem apelującego, wszystkie wydane przez ZUS decyzje, kwestionujące umowy o dzieło, nie zawierają żadnych istotnych treści merytorycznych i opierają się jedynie na wskazaniu określonych przepisów prawa, które zdaniem ZUS zostały naruszone, natomiast przepisy te nie są przenoszone na grunt konkretnej sytuacji. W tej sytuacji, działania ZUS, podjęte w sposób nagły i nieoczekiwany, po tylu latach praktyki zawierania przez przedsiębiorców, a także państwowe jednostki, w tym przez sam ZUS, umów o dzieło – w sposób niewątpliwie narusza zasadę pewności jednostki co do prawa. Zawieranie umów o dzieło było akceptowane przez wiele lat jako przejaw zasady swobody zawierania umów, funkcjonującej w polskim prawie jako jedna z podstawowych zasad. Istotne jest również to, że kontrole podejmowane przez ZUS naruszają także fundamentalną zasadę prawa polskiego – zasadę niedziałania prawa wstecz. Bowiem w sytuacji, gdy ZUS kwestionuje umowę o dzieło, ubezpieczyciel może naliczyć określone składki. Składki te są naliczane nie od momentu zakwalifikowania umowy jako nieprawidłowej a od momentu jej obowiązywania, łamiąc tym samym zasadę, iż prawo nie działa wstecz. Płatnik podniósł nadto, że decyzja NFZ została wydana na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym NFZ nie poczynił żadnych ustaleń we własnym zakresie, lecz przyjął ustalenia ZUS za własne i te na nie powołał się w decyzji, pomimo, że NFZ nie jest instytucją

władną do orzekania o obowiązku odprowadzania składek na jakiekolwiek ubezpieczenie ani też do pobierania tych składek.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 353¹ k.c. apelujący podniósł, że zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. W ramach tego przepisu strony mają możliwość wyboru trzech możliwości. Pierwszą z nich jest przyjęcie jakiegokolwiek modyfikacji określonego typu umowy uregulowanej normatywnie (z reguły przez kodeks cywilny). Drugą możliwością jest zawarcie umowy nazwanej z jednoczesnym wprowadzeniem do niej pewnych odmienności. Mogą one polegać albo na uzupełnieniu unormowania ustawowego różnego rodzaju postanowieniami dodatkowymi albo na umieszczeniu w umowie uzgodnień, które bądź uregulują niektóre zagadnienia inaczej niż ustawa, bądź wyłączają jedynie zastosowanie pewnych przepisów albo wreszcie na połączeniu cech kilku umów nazwanych (tzw. umowy mieszane). Trzecią możliwością jest zawarcie przez strony umowy nienazwanej której treść ukształtują one całkowicie według swego uznania. Skarżący zgodził się z Sądem I instancji, że przytoczona zasada nie oznacza dowolności, a treść umowy nie może się sprzeciwiać ustawie czy też społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu danego stosunku prawnego, jednak podkreślił, iż jest to wymóg, który dotyczy obu stron. Zatem, gdy przez wiele lat pracodawcy zawierają umowy o dzieło - czy to z powodu charakteru wykonywanych czynności, czy też wskutek tego, że warunki oferowane przez państwo nie pozwalają na zatrudnianie osób na innej podstawie – a zawieranie tych umów nie jest zakazane sytuacja, w której kwestionowane są wszystkie umowy o dzieło, zawierane kilka lat wstecz, jest nie do zaakceptowania. Skarżący podniósł nadto, że ZUS całkowicie pomija kwestię woli osób pracujących na umowę o dzieło, a działania kontrolne są podejmowane bez pytania ich o zdanie, w efekcie czego, działania te wymierzone są w tych, którzy z własnej woli zawierają pasujące im umowy.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 734§1 k.c. apelujący wskazał, że zagadnienia dotyczące umów zlecenia oraz umów o dzieło budzą wiele wątpliwości. W pewnych sytuacjach nie jest możliwe dokonanie ścisłego rozgraniczenia. Niekiedy cechy obu tych umów mogą się wzajemnie na siebie nakładać, a niektóre czynności nie mogą być jednoznacznie uznane za wykonywane w ramach jednej z tych umów, jako że posiadają cechy charakterystyczne zarówno dla jednej, jak i dla drugiej umowy. Ogólnie rzecz biorąc, umowa o dzieło to umowa rezultatu. Jej cechą charakterystyczną jest m.in. konkretny i sprawdzalny wynik pracy oraz umiejętności wykonawcy dzieła. Stosuje się ją zawsze tam, gdzie jedna ze stron zobowiązuje się dla drugiej -- w zamian za wynagrodzenie - do osiągnięcia konkretnego rezultatu. Umowa zlecenia jest natomiast umową starannego działania. Jej wykonanie polega na należytych staraniach w kierunku osiągnięcia danego wyniku. Podkreślił, że w sytuacji, w której mamy do czynienia z umową o dzieło, która jednak posiada także cechy umowy zlecenia, decydujące znaczenie należy przypisać – z mocy art. 65 k.c. - woli stron, które świadomie zawierały umowę o dzieło. Oprócz kontekstu językowego niezwykle ważne są okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny oraz cel, ku któremu zmierzały strony. Wskazał, że w doktrynie i orzecznictwie umową mieszaną określa się umowę łączącą elementy treści różnych typów umów. W drodze takiej umowy strony kreują jeden stosunek zobowiązaniowy obejmujący kilka, a nawet wiele obowiązków świadczeń. Z tego też względu - jak trafnie podkreśla się w piśmiennictwie - zarówno okoliczności wpływające na skuteczność umowy, jak i zdarzenia odnoszące się do wynikającego z niej zobowiązania, w tym m.in. odstąpienie od umowy, w sposób niejako naturalny dotyczą wszystkich skutków prawnych umowy, jeżeli nic innego nie wynika z przepisu szczególnego (art. 58 § 3 k.c.). Sens oświadczenia woli wyrażonego w dokumencie ustala się, przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu, możliwość odejścia od sensu oświadczenia woli ustalonego na podstawie jej wyraźnego brzmienia nie jest wykluczona, ale muszą tym przemawiać towarzyszące wypowiedzi i inne okoliczności. Apelujący zaznaczył, że przedmiotowe umowy o dzieło były zawierane w konkretnym celu, jakim była ochrona obiektu. Pozostałe czynności, takie jak wykonywanie prac konserwacyjnych czy prac porządkowych, stanowiły elementy poboczne, wykonywane niejako dodatkowo. Osoby wykonujące tę pracę były odpowiedzialne za efekt końcowy. Często umowy zlecenia i umowy o dzieło stosuje się zamiennie przy takich samych pracach. Umowa o dzieło przy określonych pracach jest uzasadniona, gdy zatrudnjącemu nie zależy na tym, kiedy i jak zadanie będzie wykonane, a tylko na tym aby było wykonane w określonym terminie. Tak było właśnie w niniejszej sprawie. Wykonywanie zamówienia miało się odbywać w określonym czasie, który został przez wykonawcę podzielony na krótsze okresy, w których kilkuosobowe grupy pracowników wykonywały pracę. Pracodawca nie decydował o składzie poszczególnych grup a

jego rola polegała jedynie na wskazaniu rezultatu jaki ma być osiągnięty, a po skutecznym uzyskaniu zamierzonego efektu - wypłaceniu pracownikom wynagrodzenia odpowiedniego do czasu oraz nakładu ich pracy. Podsumowując, w odróżnieniu od umowy zlecenia, urnowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły, do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, tj. przedmiotem istotnym. W niniejszej sprawie rezultatem, jaki miał być osiągnięty w wyniku wykonywania zawieranych umów o dzieło, była ochrona obiektu. Środki, które miały prowadzić do uzyskania tego efektu nie miały znaczenia. Pracownicy mieli swobodę działania w tym zakresie, a wykonywana przez nich praca miała konkretny, wyznaczony cel.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest oczywiście bezzasadna, bowiem nie trafia ona w meritum sporu.

Przedmiotem sporu jest kwestia obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne od zawartych umów zlecenia. Jak zauważył Sąd Okręgowy, odwołujący nie kwestionował wskazanego w decyzji ZUS sposobu obliczenia samej składki.

Podnieść należy, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiada kompetencje do wydania decyzji w przedmiocie składek na to ubezpieczenie. Zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń. Według ust. 2 do powyższych spraw nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż one należą do właściwości organów ubezpieczeń społecznych. Z art. 68 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z zm.) wynika zaś, że do zakresu działania Zakładu należy między innymi wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (pkt 1 c). Dlatego też, o ile do kompetencji ZUS nie należą sprawy dotyczące samego objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, o tyle Zakład może wydawać decyzje dotyczące wymierzania, pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i powadzenia rozliczeń z płatnikami składek. Decyzje te mogą być zaskarżane zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy systemowej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 9 października 2012 r., III AUa 563/12, LEX nr 1297715, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 21 marca 2013 r., III AUa 1288/12, LEX nr 1298934 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z 9 listopada 2009 r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 588539).

Podkreślić wymaga, że niniejsza sprawa nie dotyczyła tego, czy zainteresowani podlegają ubezpieczeniom zdrowotnym w tytule umowy zlecenia, ale tego ile wynosi wysokość podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne. Taki przedmiot sporu mieści się w dyspozycji art. 68 ust. 1 pkt 1 c), a zatem leży w kompetencjach ZUS.

Sąd Okręgowy dokonał szczegółowej analizy przepisów obowiązujących w objętym sporem okresie a regulujących kwestię składek na ubezpieczenia zdrowotne, zatem nie ma potrzeby ich powielania.

Treść apelacji nie odnosi się do meritum sporu, bowiem zarzuty skarżącego kwestionują ustalenie podlegania ubezpieczeniom zdrowotnym i oscylują wokół twierdzeń, że zainteresowanych z płatnikiem łączyły umowy o dzieło a nie umowy zlecenia. Apelujący traci z pola widzenia okoliczność, że w postępowaniu toczącym się z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalającej wysokość zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne, będącej następstwem prawomocnej decyzji dyrektora oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia stwierdzającej objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, ubezpieczony nie może już kwestionować samego faktu podlegania temu ubezpieczeniu. Teza ta wynika z ugruntowanego orzecznictwa sądów, które szczegółowo przytoczył Sąd Okręgowy.

Podkreślenia wymaga, że zaskarżone decyzje są decyzjami wykonawczymi (wymiarowymi) w stosunku do decyzji Dyrektora NFZ stwierdzających objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym ubezpieczonych z tytułu zawartych umów zlecenia i - co ustalił Sąd I instancji - decyzje te, stwierdzające co do zasady podleganie ubezpieczonych ubezpieczeniu zdrowotnemu w spornym okresie, stały się prawomocnie decyzjami ostatecznymi. Natomiast decyzje, będące przedmiotem niniejszego postępowania, stanowią decyzje wykonawcze, ustalające wysokość składek w spornym okresie, wydane w oparciu o decyzje Dyrektora NFZ, na podstawie przepisów powołanych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Dlatego też w niniejszym postępowaniu kwestionowanie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, stwierdzone wcześniejszymi prawomocnymi i ostatecznymi decyzjami jest co najmniej nietrafne, a przede wszystkim spóźnione. Podnieść należy, że w niniejszym postępowaniu mogły być kwestionowane przez odwołującego jedynie okoliczności dotyczące wysokości ustalonej podstawy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu względnie wysokości ustalonej składki, czego jednak nie podnoszono.

W świetle powyższych uwag należy uznać, że Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie a apelacja płatnika jest bezzasadna i podlega na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.

Przewodniczący: Sędziowie: